

Nr 135

Av herr Åkerlund, angående återbetalningen av fastighetsägarbidrag till skyddsrum.

(Lika lydande med motion nr 162 i Andra kammaren)

Enligt 1944 års civilförsvarslag ålåg det vissa fastighetsägare att på egen bekostnad låta inreda enskilt skyddsrum i sin fastighet. Härutinnan gjordes 1952 den förändringen, att fastighetsägare kunde befrias från att inreda och hålla eget skyddsrum och i stället kunde förvärva rätt till plats i s. k. befolkningsskyddsrum. Han blev då skyldig utge bidrag till kommunen som del i dennas kostnad för skyddsrummen, s. k. fastighetsägarbidrag. Av sistnämnda bidrag skulle viss del tillfalla statskassan till ersättning för utgivet statsbidrag. I nu gällande 1960 års civilförsvarslag har bestämmelserna om fastighetsägarbidrag borttagits, och i övergångsbestämmelserna har föreskrivits, att tidigare fastighetsägarbidrag skall, om så prövas skäligt, kunna återbetalas eller efterskänkas. Framställning härom skulle ha inkommit till vederbörande kommun före den 1 juli 1961 för att sedan avgöras av Kungl. Maj:t. Det ankom på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser för tillämpningen av övergångsstadgandet.

Antalet fall där fastighetsägarbidrag skolat inbetalats har utgjort 54 stycken. Hur många av dessa som till dags dato verkligen inbetalats, efterskänkts eller utkrävt är okänt. Vid framställningstidens utgång den 1 juli 1961 hade 9 bidrag inbetalats, varav 1 sedermera återbetalats, och 19 faststälts, varav 5 sedermera efterskänkts. Antalet fall, som berörts av denna övergångsbestämmelse, har alltså varit ringa, och endast 8 av nyssnämnda 28 (9 + 19) har underställts Kungl. Maj:ts prövning, ehuru åtskilligt flera fastighetsägare skulle ha velat få sin sak prövad, om de i tid känt till den möjlighet som övergångsbestämmelserna öppnat. Det skulle givetvis ha varit enkelt att genom utsändande av rekommenderat brev underrätta ifrågavarande fastighetsägare om möjligheten att återfå fastighetsägarbidraget. Numera söker ju dess bättre myndigheterna ofta att skydda den enskildes rätt genom att lämna underrättelse per rekommenderat brev. Och riksdagen har på senare tid gjort flera lagändringar med föreskrift om skyldighet till individuella underrättelser i för medborgarna viktiga frågor. I denna speciella angelägenhet har dock med undantag för länsstyrelsen i Västmanlands län inga åtgärder vidtagits för att underrätta de berörda fastighetsägarna.

Eftersom fastighetsägarbidraget utgör en penningmässig ersättning för att få tillträde till s. k. befolkningsskyddsrum och till sin storlek bestämts efter kravet på antal skyddsplatser kan det sägas vara ett — låt vara obligatoriskt — köp av vissa tjänster, som det allmänna tillhandahåller. För de fastighetsägare, som inbetalat bidrag enligt äldre bestämmelser men inte kunnat återfå dessa bidrag, ehuru de enligt övergångsbestämmelserna efter Kungl. Maj:ts prövning skulle ha återfått sina pengar, betyder det hela att de får betala för en tjänst, som de inte får respektive inte längre är skyldiga att »köpa». Ett sådant sakförhållande måste från många synpunkter betraktas som otillfredsställande alldeles oberoende av att ifrågavarande fastighetsägare inte iakttagit det formella ansökningskravet i rätt tid för att återfå sina medel. Är orsaken till underlåtenheten därtill okunnighet, som delvis har sin grund i att vissa länsstyrelser men inte alla avstått från att underätta de berörda fastighetsägarna, är skälen starka för ett inripande från riksdagens sida. Ett sådant kan också lätt åvägbringas genom att riksdagen beslutar om förlängd tid för inkommande med framställning att återfå fastighetsägarbidrag och uttalar att underrättelse om den förlängda ansöknings-tiden bör utsändas med rekommenderat brev.

På grund av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen för sin del måtte besluta att ärenden, som avses i punkten 6 till övergångsbestämmelserna till 1960 års civilförsvarslag, skall upptagas till behandling därest de in-gives före den 31 december 1964, samt

att riksdagen måtte uttala att underrättelse härom bör ut-gå med rekommenderat brev till fastighetsägare, som ålagts utbetala fastighetsägarbidrag till skyddsrum.

Stockholm den 22 januari 1964

Henrik Åkerlund